

Jaarbericht van Erfgoedcentrum 't Schoor 2023

Met dit jaarbericht geven wij beknopt weer wat het team van vrijwilligers het afgelopen jaar samen tot stand heeft gebracht.

Herinnering aan Kees van Kempen

Medio mei jl. werden we opgeschrikt met de trieste mededeling dat onze voorzitter Kees van Kempen vanwege ernstige gezondheidsproblemen zijn werkzaamheden voor 't Schoor moest neerleggen. Na een kortstondig ziekbed is Kees van Kempen op 20 juni 2023 overleden. Kees was als bestuurs-voorzitter en voorzitter van het schrijversteam dé grote spil van 't Schoor.

Met grote inzet en met passie deed hij zijn werk. Hij toonde een grote daadkracht, was uit op vernieuwing en verbetering en wist daarmee tegelijkertijd anderen volop te stimuleren en te enthousiasmeren. Niets was hem te veel.

Zijn studie naar en kennis over de geschiedenis van Udenhout en Biezenmortel was bijzonder. Op 30 maart jl. vierde Kees zijn 70ste verjaardag. Op deze dag presenteerde hij in Ontmoetingscentrum 't Plein te Udenhout samen met zijn schrijversteam een nieuw boek over de Brabantse geschiedenis in Udenhout en Biezenmortel.

Op 10 juni jl. besloot het bestuur om Kees van Kempen te benoemen tot erevoorzitter van Erfgoedcentrum 't Schoor. Daarnaast heet het schrijversteam vanaf dat moment het 'Kees van Kempen Schrijversteam'. Met beide toekenningen uiten we onze zeer grote erkentelijkheid en waardering voor Kees.

Naast zijn inzet voor 't Schoor was Kees tevens sinds 2018 bestuurslid en sinds 2019 secretaris van Stichting Brabants Heem.

Hieruit voortvloeiend was hij ook voorzitter van het regio-overleg van Heemkundekringen in Midden-Brabant.

Op 4 juni 2023 is aan hem de Bronzen Legpenning van Brabants Heem toegekend.

Erfgoedcentrum 't Schoor alsook Stichting Brabants Heem verliezen met het overlijden van Kees van Kempen een kundig, ervaren en gepassioneerde erevoorzitter respectievelijk secretaris. Wij zullen hem heel erg missen, maar nooit vergeten.

Het pand Schoorstraat 2 (bovenverdieping)

Om onze bovenverdieping in het voormalige rectoraat netjes, veilig en goed toegankelijk te houden, moeten de mede-werk(st)ers van de onderhoudsploeg en interieurverzorgsters de handen behoorlijk uit de mouwen steken. Het afgelopen jaar stond in het teken om het pand beter toegankelijk te maken voor mindervalide bezoekers. Hier zijn we al in geslaagd door het plaatsen van een tweetal trapliften en het buiten aanbrengen van extra verlichting. Vervolgens wordt de stoep bij de achteringang verhoogd, zodat het opstapje verdwijnt en het pand beter toegankelijk is voor mindervalide bezoekers. Ook wordt de lastige verhoging in de gang op de eerste verdieping aangepakt, er komt hier een geleidelijk op- en aflopende helling. Een ander bouwtechnisch probleem is het gewicht van de voorwerpen, boeken en archiefstukken in de verschillende ruimten. Om de tentoonstellingsruimten niet te veel te belasten, zodanig dat er geen schade aan het gebouw ontstaat, is het beter dat het totale gewicht van de tentoon te stellen zaken over het aantal kamers te verdelen. Dit aspect is ter hand genomen en bijna afgerond. Voorwerpen die we voorlopig niet nodig hebben, zijn verplaatst naar het depot op de zolder van het oude Raadhuis.

Onderwijs

Ook dit jaar hebben we het scholenprogramma gedraaid. Niet alleen aan de groepen 5 en 6 van basisschool De Wichelroede, maar nu ook met een uitbreiding naar de groepen 5/6 van Kindcentrum De Mortel, die voor de eerste keer hebben deelgenomen. Ook zij genoten van het bezoek aan het Erfgoedcentrum, de rondleiding door het dorp waar door een van de gidsen het een en ander verteld werd over de bijzondere gebouwen die onder het cultureel erfgoed van het dorp vallen, en het bezoek aan het Gilde Sint Joris aan het Kuilpad. Daar kregen de leerlingen eerst informatie over het Gilde, daarna mochten ze zelf aan de slag met oefenen in het vendelzwaaien en boogschieten, uiteraard onder begeleiding. We zijn heel enthousiast over deze toevoeging aan het programma aangezien het Gilde zeker een goed voorbeeld is van immaterieel erfgoed in ons dorp.

Groep 6 van basisschool De Wichelroede heeft een fietstocht gemaakt door het buitengebied van Udenhout en Biezenmortel, met een rustmomentje bij restaurant De Rustende Jager en een lekkere verrassing op het eind van de tocht bij de IJshoeve Uijenborch. Helaas kwam het bezoek aan de kinderboerderij van Landpark Assisië te vervallen, wegens verbouwwerkzaamheden.

Groep 6 van de Wichelroede mocht vendelzwaaien bij het Gilde

We realiseren dit programma dankzij de medewerking van onze vrijwilligers, onze gidsen. Deze groep is dit jaar uitgebreid met een 5-tal nieuwe mensen die zich inwerkte om in de toekomst ook als gids mee te lopen en fietsen. En gezien de uitbreiding met Kindcentrum De Mortel is dit heel hard nodig om ons programma ook in de toekomst aan onze jeugd goed te presenteren.

Schrijversteam

Het schrijversteam onder leiding van Kees van Kempen presenteerde in maart 2023 het jaarboek Unentse Sprokkels 20. Voor het jaar 2023 stond nog een tweede boek op de rol met de titel "Over de notaris van Udenhout en Biezenmortel". Het boek was in mei in de afrondende fase toen bleek dat Kees ongeneeslijk ziek was. Kort voor zijn overlijden besloot het schrijversteam de naam van Kees aan het schrijversteam te verbinden. We hebben Kees zelf nog verteld dat het schrijversteam voortaan het "Kees van Kempen Schrijversteam" zal heten. Het schrijversteam heeft gezorgd dat het boek over de notaris klaar om te drukken werd gemaakt. Door omstandigheden is het notarisboek op 7 september in kleine kring door Lia Clement en Frank Scheffers

Wil Broos overhandigt een oude schoolkaart voor 't Schoor aan Frank Scheffers

gepresenteerd. Speciaal voor de presentatie hebben we een filmpje gemaakt waarbij met moderne techniek een zestiende-eeuws portret van een notaris tot leven komt en de toeschouwer het verhaal vertelt van het Udenhoutse notariaat. De komende boekpresentaties zullen weer als vanouds voor iedereen bij te wonen zijn. Het team heeft Frank Scheffers als hun nieuwe voorzitter van het schrijversteam benoemd. Frank maakt al sinds het begin in 1992 deel uit van het schrijversteam.

QR-code voor het filmpje over de notaris

Collectie

Wegens groot succes is de wisselexpositie over de jaren zestig verlengd. Een deel van de expositie wordt later opgenomen in de vaste collectie. De ruimte beneden is ook opnieuw ingericht. Een vitrine is gevuld met bijzondere voorwerpen uit de collectie en de bezoekers worden op een nieuw groot scherm met een introductiefilmpje over 't Schoor welkom geheten. De mensen weten ons nog steeds te vinden als het gaat om het bewaren voor het nageslacht van bijzondere voorwerpen en geschriften. Zo kregen we een gietijzeren kanonskogel van 6,6 kilo aangeboden die in 1993 in een tuin aan de Lange Trekke is gevonden. We laten onze collectie ook graag buiten het erfgoedcentrum zien. Zo staat er al enkele jaren een vitrine van 't Schoor in het atrium van de Eikelaar. In 2023 is de inhoud weer

vernieuwd. Ook in de bibliotheek kunnen bezoekers 't Schoor tegenkomen waar regelmatig een foto-expositie is te zien.

Digitalisering

Diverse vrijwilligers zijn enthousiast bezig om voorwerpen, bidprentjes, foto's en documenten te digitaliseren. De teller staat inmiddels op ruim 56.000 foto's, 7.000 objecten, 6.000 PDF-documenten en 9.000 bidprentjes. Een bijzondere vermelding verdient ook de persoonlijke collectie van Kees van den Berselaar. Kees, en zijn persoonlijke collectie, stonden aan de basis van 't Schoor. We hebben voor de uitgaven en exposities dankbaar gebruik gemaakt van ontzettend veel van zijn foto's en documenten. Enkele vrijwilligers zijn al een tijd bezig om de nog in zijn persoonlijke archief bevindende foto's en documenten te digitaliseren. Belangrijk is om zoveel mogelijk informatie over de foto's en voorwerpen toe te voegen in het collectieregistratiesysteem Memorix Maior. Een speciaal werkgroepje met veel parate kennis over het oude Udenhout/Biezenmortel en de

In 2023 zijn honderden dia's van bejaardenhuis De Eikelaar gedigitaliseerd.

Udenhouters/Biezenmortelnaren van vroeger komt regelmatig op de woensdagmiddag bij elkaar om de beschrijvingen aan te vullen.

Genealogie

Tot de collectie van 't Schoor behoren ook digitale genealogische bestanden. In 2022 is 't Schoor begonnen deze bij stamboomonderzoekers bekende website genealogieonline.nl te uploaden. Inmiddels bestaat het bestand van 't Schoor uit meer dan 5.000 personen en het zal nog verder groeien. Iedere maand worden de pagina's van 't Schoor zo'n 500 keer bekeken. Velen gebruiken onze gegevens om hun eigen stamboom completer te maken.

Openstelling en rondleidingen op 't Schoor

Er was en is tijdens de openstellingsuren steeds meer inloop van mensen met vragen over heemkundige onderwerpen en over familie- en stamboomonderzoek. De helpdesk-functie wordt steeds belangrijker en medewerkers van het Erfgoedcentrum zijn daar heel blij mee. Ook worden er dan aan de bezoekers veel boeken verkocht. De openstelling op de tweede zaterdagmiddag van de maand is een succes gebleken. Mede vanwege de expositie over de jaren '60 komt er ook een wat jongere generatie bezoekers op 't Schoor.

Wat betreft de rondleidingen hebben we leden van de Heemkundekring Tilborch op 't Schoor mogen ontvangen, evenals een groep dames van de KVG uit Berkel-Enschot en de heren van de gezelligheidsclub Feniks. Ook een aantal familie- en/of vrienden-groepen werd apart rondgeleid. Het bezoek aan 't Schoor was dan een onderdeel van hun (dag)programma. En wat opvalt is dat er bij bezoekers steeds mooie herinneringen worden opgehaald.

Open Monumentendag 2023

Op zaterdag 9 september was vanwege het nieuwe boek 'Over het notariaat' de dag ingericht naar dit thema. Het notaris kantoor Schoorstraat 5 was geopend. Bijzonder was het om een kijkje te mogen nemen in de grote (brandvrije) kluis, waar ontelbare documenten en akten opgeslagen liggen: stille getuigenissen van de geschiedenis van de inwoners van Udenhout en Biezenmortel. Uiteraard was ook het Erfgoedcentrum geopend om daar o.a. de vitrinekast met oude voorwerpen van de diverse notarissen te bekijken. Centraal op die dag stond het voormalige Raadhuis van Udenhout, waar de hele dag activiteiten plaatsvonden, zoals een foto-expositie, een

De kunstveiling in het raadhuis tijdens Open Monumentendag

verkoop van tweedehands boeken en men kon informatie krijgen over verschillende digitale bronnen, zoals de notariële archieven, het kadasterarchief en genealogie-online.nl. Ook was het filmpje

over de geschiedenis van het Udenhoutse notariaat op een groot scherm te zien.

Ook werd er op deze dag een veiling georganiseerd waarbij een dertigtal schilder- en kunstwerken van Udenhoutse kunstenaars werden geveild. We mochten op deze Open Monumentendag 130 bezoekers/kopers ontvangen en daarvan waren bij de afsluitende kunstveiling zelfs 50 personen aanwezig. Er moesten zelfs mensen staan! Veilingmeester Ruud Oerlemans bracht op ludieke wijze de kunstwerken aan de man/vrouw. Zijn opening was hilarisch. Hij kwam in stofjas binnen omdat hij dacht dat hij iets moest komen "vijlen". We kunnen terugkijken op een zeer geslaagde Open Monumentendag 2023.

Cursus "Geschiedenis en erfgoed van Udenhout en Biezenmortel"

In het voorjaar zijn voor de zesde keer de erfgoedcolleges over de geschiedenis van Udenhout en Biezenmortel gegeven. Twintig zeer geïnteresseerde deelnemers genoten vier avonden in de bibliotheek en op kasteel De Strijdhoeve van de vele verhalen. De

deelnemers waren na afloop heel enthousiast over de door onze vrijwilligers gegeven colleges.

Samenwerking met de bibliotheek

Zoals eerder aangegeven, bood de bibliotheek ruimte voor de cursus "Geschiedenis en erfgoed van Udenhout en Biezenmortel".

Daarnaast is in 2023 tweemaal een foto-expositie in de bibliotheek gehouden. De eerste expositie ging over de geschiedenis van de bibliotheek en de tweede expositie over het notariaat naar aanleiding van de presentatie van het nieuwe boek in september. Deze exposities worden altijd goed bezocht en bekeken. Daarnaast verzorgde onze secretaris Lia Clement een presentatie tijdens de bijeenkomst in het kader van de viering van "25 jaar bibliotheek Udenhout op het Tongerloplein".

Lezing door Jan Denissen over de mooiste bomen van Udenhout.

Overige activiteiten

- Jan Denissen heeft op verzoek van Udenhouts Belang voor de deelnemers van de tuintjesactie een lezing gehouden over de mooiste bomen van Udenhout en Biezenmortel, waarover een artikel is opgenomen in Unentse Sprokkels 20.
- De plaatselijke Dodenherdenking op 4 mei, jaarlijks georganiseerd door 't Schoor en Udenhouts Belang, vond plaats op het kerkhof in Udenhout. Ook de beide gilden werkten hieraan mee. Het is mooi te constateren dat steeds meer mensen, ook jongeren, bij deze herdenkingsbijeenkomst aansluiten.

- Op 13 januari hield Kees van Kempen in samenwerking met Stichting Funerair Erfgoed Tilburg een rondleiding op het kerkhof bij de Sint Lambertuskerk en vertelde o.a. de | geschiedenis van bijzondere graven op dit kerkhof.

Vrijwilligers

In 2023 bestond de groep vrijwilligers uit meer dan 30 personen. Zij zijn samen 't Schoor: Zij zorgen voor de uitstraling en de goede publiciteit van 't Schoor en zijn als het ware onze 'ambassadeurs'. Door hun inzet is het Erfgoedcentrum gratis te bezichtigen en zij zorgen ervoor dat de ruimtes op het Erfgoedcentrum er ook geordend en netjes uitzien. Verder organiseren zij tentoonstellingen, verzorgen presentaties, maken (vele) publicaties en onderhouden en digitaliseren onze collectie etc. Er worden steeds meer materialen digitaal aangeboden. In 2023 sloten Louis van Keulen en Martin de Ruijter aan als nieuwe vrijwilligers. Zij vullen op diverse onderdelen ons vrijwilligersteam aan. Voor bepaalde onderdelen zijn nieuwe vrijwilligers altijd van harte welkom!

Daarnaast hebben zich 3 nieuwe projectvrijwilligers gemeld om bij het scholenprogramma te ondersteunen. Wij verwelkomen hier dan ook Thea Mallens, Frans Diederik en Guus Heemstra van harte en wensen hen veel succes met hun werkzaamheden.

Charles Boogers is in oktober gestopt als vrijwilliger. Wij zeggen hem hierbij hartelijk dank voor zijn inzet.

Een bijzonder mooi moment dit jaar was dat Ria van der Meijden-Robben op 26 april een koninklijke onderscheiding ontving. Zij kreeg de onderscheiding Lid in de Orde van Oranje-Nassau ook voor haar jarenlange vrijwillige inzet voor 't Schoor. Ria is lid van het onderhouds- en collectiebeheer team en verzorgt ook rondleidingen.

Financiële ondersteuning: stutten en steunen, sponsoren en diverse subsidies

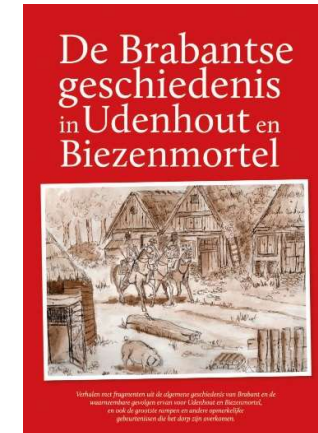
Naast de vrijwilligers zijn ook de financiële vrienden van Erfgoedcentrum 't Schoor belangrijk voor de continuïteit, vrienden die als stut elk jaar een financiële bijdrage geven om

het werk allemaal te financieren. Op 1 december 2023 had 't Schoor 55 stutten en steunen.

In 2023 hebben we naast de opbrengst van de verkoop van het door Kees van Kempen en het schrijversteam gepresenteerde nieuwe boek over de geschiedenis van Udenhout en Biezenmortel ook financiële ondersteuning gehad voor de plaatsing van de twee trapliften in ons gebouw. Daarbij zijn we tevens de Stichting Ouderensteun 's-Hertogenbosch, Coovels Smits Stichting en de Stichting Baeten Geven Fonds dankbaar voor hun giften en financiële bijdragen aan het door Kees van Kempen bedachte mobiliteitsproject.

Een bijzondere financiële ondersteuning voor een langere periode heeft onze erevoorzitter Kees van Kempen in zijn testament geregeld. Het is een boekenfonds dat kan bijspringen als toekomstige uitgaven van 't Schoor niet kostendekkend zijn. Dat maakt het mogelijk om dan toch dat stukje Udenhoutse en Biezenmortelse geschiedenis vast te leggen voor het nageslacht.

Daarnaast ontvangen we een financiële ondersteuning van een viertal Udenhoutse bedrijven door middel van het plaatsen van een advertorial in het Jaarboek Sprokkels 20. Van de Stichting De Vinckenslag HL en de Boudewijn van Gorp Stichting hebben we een financiële bijdrage ontvangen voor de

uitgifte van het boek “Over de notaris”, waardoor het een mooi kleuren drukwerk is geworden.

Vanuit de actie ‘RABO ClubSupport’ waarbij een stem op Erfgoedcentrum 't Schoor kon worden uitgebracht, hebben we in 2023 een mooi bedrag van € 1.254,62 ontvangen.

Bestuur

Vanaf maart sloot Wil Broos aan als bestuurslid met o.a. het aandachtsgebied Open Monumentendag, als opvolger voor deze taak van Frans Goossens. Na het plotselinge overlijden van onze erevoorzitter Kees van Kempen is hij bereid gevonden om per 16 september 2023 de taak van nieuwe voorzitter van 't Schoor op zich te nemen. Wij zijn blij dat Wil bereid was om deze taak op zich te nemen. Wil Broos is de vijfde voorzitter van 't Schoor. Zijn voorgangers waren: Harrie van den Berselaar (1990-2000), Harry Goos (2000-2010), Frans Goossens (2010-2020) en Kees van Kempen (2020-2023).

Vervolgens heeft Frank Scheffers binnen het schrijversteam de door het overlijden van Kees van Kempen opengevallen taak als voorzitter van het Kees van Kempen Schrijversteam op zich genomen.

Het bestuur stelde al eerder het visiedocument Ontmoet het erfgoed van Udenhout en Biezenmortel vast. Daarin staat welke onderwerpen de komende tijd als richtsnoer en leidraad voor de activiteiten van 't Schoor gelden.

Actief en zichtbaar in het dorp

Erfgoedcentrum 't Schoor is niet weg te denken uit onze dorpen. Het Erfgoedcentrum laat zien waar we vandaan komen en wie we

als mensen in Udenhout en Biezenmortel zijn. Door onze geschiedenis te laten zien, krijgen we inzicht in onze plaatselijke identiteit.

Velen – zoals eerder aangegeven - hebben in 2023 ons gebouw in de Schoorstraat, alsmede de verschillende activiteiten en bijeenkomsten elders in ons dorp bezocht. Ook digitaal weet men 't Schoor te vinden! Het is mooi om hier te melden dat berichten en foto's op onze Facebookpagina vaak in een jaar wel méér dan 1000 keer worden bekeken. Tel daarbij op de ca. 500 bezoekers per maand van de website genealogieonline.nl, waar Udenhoutse en Biezenmortelse stambomen te vinden zijn, dan kunnen we constateren dat veel mensen zo 't Schoor ook thuis ontmoeten en we duidelijk in een behoefte voorzien.

De volgende slogan is dan ook zeker van toepassing:

De boeiende historie van de dorpen Udenhout en Biezenmortel: waard om doorgegeven te worden aan de volgende generaties!

Loop eens binnen in ons Erfgoedcentrum! We zijn geopend op donderdag tussen 11.00 en 15.00 uur of op de tweede zaterdag van de maand tussen 13.30 en 16.30 uur. U bent altijd van harte welkom.

Bestuur en werkgroepen

Bestuur: Wil Broos: voorzitter; Lia Clement-Verhoeven: secretariaat; William Verspeek: penningmeester; Hein van den Berg: vice-voorzitter; Piet Happel, Yvonne van Kempen, Frank Scheffers en Cees de Werdt.

Secretariaat: Lia Clement-Verhoeven, Achthoevenstraat 48, 5071 AS Udenhout (013-5111166)

Schrijversteam: contactpersonen Frank Scheffers (013-5112331) en Lia Clement (013-5111166)

Beheer collectie: contactpersonen Frank Scheffers (013-5112331) en Piet Happel (013-5111718)

Beheer gebouw: contactpersoon Cees de Werdt (013-5111024)

Werkgroep digitalisering: contactpersonen Frank Scheffers (013-5112331) en Piet Happel (013-5111718)

Rondleidingen op 't Schoor: contactpersoon Lia Clement (013-5111166)

Contactpersoon scholen: Yvonne van Kempen (013-5111242)

Werkgroep genealogie: contactpersoon Frank Scheffers (013 5112331)

Werkgroep veldnamen: contactpersoon Frank Scheffers (013 5112331)

Werkgroep Open Monumentendag: Hein van den Berg (013-5282483)

Bezoek ook Wiki Udenhout en de website van Erfgoedcentrum 't Schoor:

['t Schoor » Erfgoedcentrum 't Schoor Udenhout](#)

E-mail: erfgoedcentrumudenhout@gmail.com

[Erfgoedcentrum 't Schoor | Facebook](#)

